

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.5.2014 г.
COM(2014) 330 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

Европейска стратегия за енергийна сигурност

{SWD(2014) 330 final}

Просперитетът и сигурността на Европейския съюз зависят от стабилното и изобилно снабдяване с енергия. Фактът, че гражданите в повечето държави членки не са се сблъскали с дълготрайни нарушения на енергийните доставки от петролните кризи през 70-те години на миналия век насам, свидетелства за успеха на държавите членки и ЕС в това отношение. За повечето граждани енергията просто е „на разположение“ — повсеместно и непрекъснато. Това оказва огромно влияние върху факторите, обуславящи националните решения в областта на енергийната политика, като сигурността на доставките не се третира наравно с други съображения.

Въпреки това, гражданите на ЕС в някои от източните държави членки бяха сериозно засегнати от временни нарушения на газовите доставки през зимите на 2006 г. и 2009 г. Това беше стряскащ сигнал, че е необходима от обща европейска енергийна политика. Оттогава е направено много, за да се укрепи енергийната сигурност на ЕС по отношение на доставките на газ и да се намали броят на държавите членки, които зависят изключително от един единствен доставчик. Въпреки постигнатия напредък в укрепването на инфраструктурата и диверсифицирането на доставчиците, ЕС остава уязвим за външни енергийни сътресения, както ясно се вижда от цифрите по-долу. Затова ЕС се нуждае от трезва стратегия за енергийна сигурност, която осигурява устойчивост срещу тези сътресения и нарушения на енергийните доставки в краткосрочен план и намаляване на зависимостта от конкретни горива, енергийни доставчици и маршрути в дългосрочен план. Създателите на политики на национално равнище и на равнище ЕС трябва да представят ясно на гражданите възможностите за избор, свързани с намаляването на тази зависимост.

Основни факти и цифри за енергийната сигурност на ЕС

- Понастоящем ЕС внася 53 % от енергията, която потребява. Зависимост от вноса на енергия съществува по отношение на нефта (почти 90 %), природния газ (66 %), и в по-малка степен по отношение на твърдите горива (42 %), както и на ядреното гориво (40 %).
- Сигурността на енергийните доставки засяга всяка държава членка, независимо че някои държави са по-уязвими от други. Това важи особено за по-слабо интегрирани и свързани региони като Балтийския регион и Източна Европа.
- Най-належащият въпрос във връзка със сигурността на енергийните доставки е силната зависимост от един външен доставчик. Това е особено вярно за природния газ, но важи и за електроенергията:
  - В шест държави членки Русия е единствен външен доставчик за целия техен внос на газ, а в три от тях над една четвърт от общите енергийни нужди се покриват чрез природен газ. През 2013 г. енергийните доставки от Русия представляваха 39 % от вноса на природен газ за ЕС или 27 % от потреблението на природен газ в ЕС; Русия изнасяше 71 % от своя газ за Европа, като най-големите обеми постъпваха в Германия и Италия (вж. приложение 1).
  - В областта на електроенергията три държави членки (Естония, Латвия и Литва) са зависими от един външен оператор за експлоатацията и балансирането на тяхната електроенергийна мрежа.

- ЕС плаща за внос на енергия над 1 млрд. EUR на ден (около 400 млрд. EUR през 2013 г.), като това е над една пета от общия внос на ЕС. ЕС внася нефт и нефтопродукти за над 300 млрд. EUR, от които една трета от Русия.
- Енергийната сигурност на ЕС трябва да се разглежда също в контекста на нарастващото търсене на енергия в световен мащаб, което се очаква да се увеличи с 27 % до 2030 г., и на важните промени в търговските и енергийните потоци.

Стратегията, описана по-долу, се основава на редица успешни елементи на настоящите политики и на поуците, извлечени от прилагането им, както и от ефективността на реакцията на Съюза при предишни енергийни кризи, свързани с доставките. Европа постигна значителен напредък по пътя към завършването на вътрешния енергиен пазар с подсилени взаимни връзки. Нейната енергийна интензивност е сред най-добрите в света и тя разполага с по-балансиран енергиен микс от основните си партньори.

Същевременно твърде често проблемите, свързани с енергийната сигурност, се разглеждат само на национално равнище, без да се взема напълно под внимание взаимната зависимост между държавите членки. Ключът към подобряване на енергийната сигурност се крие на първо място в един по-колективен подход чрез функциониращ вътрешен пазар и засилено сътрудничество на регионално и европейско равнище, насочено по-специално към координиране на развитието на мрежите и отваряне на пазарите, и на второ място в по-съгласувани външни действия. Това включва гарантиране чрез инструментите на разширяването, че тези ръководни принципи се спазват от страните кандидати и потенциални кандидати.

Днес ЕС е единственият голям икономически участник, произвеждащ 50 % от електроенергията си без емисии на парникови газове¹. Тази тенденция трябва да продължи. В дългосрочен план енергийната сигурност на Съюза е неразделно свързана със и насърчавана от необходимостта от преминаване към конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност, която намалява използването на вносни изкопаеми горива. Тази европейска стратегия за енергийна сигурност, следователно, е неразделна част от политическата рамка за 2030 г. по отношение на климата и енергетиката², и е в пълно съответствие с целите на нашата политика³ относно конкурентоспособността и промишлеността. Затова е важно решенията за тази рамка да се вземат скоро, както бе отбелязано от Европейския съвет, и държавите членки да се заемат съвместно с подготовката и изпълнението на дългосрочни планове за конкурентоспособна, сигурна и устойчива енергетика. Решаването на проблемите на енергийната сигурност в условията на бързо променяща се среда ще изисква гъвкавост и способност за приспособяване и промяна. Следователно, може да се наложи тази стратегия да претърпи развитие в резултат на променящи се обстоятелства.

Стратегията определя области, в които трябва да се вземат решения или да се предприемат конкретни действия в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план в отговор на загрижеността относно енергийната сигурност. Тя се основава на

---

¹ 23 % енергия от възобновяеми източници и 27 % ядрена енергия.

² COM(2014) 15.

³ Съобщение на Комисията „За възраждане на европейската промишленост“, COM(2014)014.

осем ключови стълба, които се подпомагат от принципа на солидарност и чрез които се насърчава по-тясното сътрудничество, което е от полза за всички държави членки, и същевременно се зачитат националните енергийни решения:

1. Незабавни действия, насочени към подобряване на способността на ЕС да се справи със сериозно нарушение на доставките през зимата на 2014/2015 г.
2. Укрепване на механизмите за реагиране в извънредни ситуации и механизмите за солидарност, включително координиране на оценките на риска и планове за действие при непредвидени ситуации, и защита на стратегическата инфраструктура.
3. Намаляване на търсенето на енергия.
4. Изграждане на добре функциониращ и напълно интегриран вътрешен пазар.
5. Увеличаване производството на енергия в Европейския съюз.
6. По-нататъшно развитие на енергийните технологии.
7. Диверсифициране на външните доставки и свързаната с това инфраструктура.
8. Подобряване на координацията на националните енергийни политики и възприемане на единни позиции във външната енергийна политика.

1. НЕЗАБАВНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СПОСОБНОСТТА НА ЕС ДА СЕ СПРАВИ СЪС СЕРИОЗНО НАРУШЕНИЕ НА ДОСТАВКИТЕ ПРЕЗ ЗИМАТА НА 2014/2015 Г.

Предвид настоящите събития в Украйна и потенциала за възникване на нарушения на енергийните доставки, краткосрочните действия трябва да се съсредоточат върху онези държави, които са зависими от един-единствен доставчик на газ.

Комисията ще работи заедно с държавите членки, регулаторите, операторите на преносни системи и енергийните оператори за подобряване на непосредствената подготвеност на Съюза за възможни нарушения на снабдяването през предстоящата зима. Особено внимание ще бъде отделено на уязвимите зони, на укрепването на капацитета за съхранение (напр. чрез цялостно използване на латвийския капацитет за съхранение в Балтийския регион), на разработването на обратни потоци (следвайки успешния пример на меморандума за разбирателство между Словакия и Украйна), на развитието на сигурността на планове за доставки на регионално равнище и на използването в по-голяма степен на потенциала на втечнения природен газ.

Ключови действия

Комисията и държавите членки следва:

- да засилят сътрудничеството си в рамките на Координационната група по природния газ⁴ и по-специално да продължат да наблюдават потоците природен газ и степента на запасяване с газ, както и да координират на равнището на ЕС и/или на регионално равнище националните оценки на риска и планове за действие при непредвидени ситуации;
- да актуализират оценките на риска, планове за превантивни действия и

⁴ Създадена с Регламент (ЕС) № 994/2010 относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ

плановете за действия при извънредни ситуации, както е предвидено в Регламент № 994/2010;

- да започнат провеждането на стрес тестове на енергийната сигурност в светлината на рисковете от нарушения на доставките през предстоящата зима и да разработят резервни механизми, ако е необходимо, като например увеличаване на запасите от газ, разгръщане на инфраструктури за извънредни ситуации и обратни потоци, както и намаляване на енергийното търсене или преминаване към алтернативни горива в много кратък срок;
- да продължат да си сътрудничат с доставчиците на газ и операторите на преносни системи с цел да идентифицират възможни източници за краткосрочни допълнителни доставки, по-специално на втечен природен газ (ВПГ).

2. УКРЕПВАНЕ НА МЕХАНИЗМИТЕ ЗА РЕАГИРАНЕ В ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ И МЕХАНИЗМИТЕ ЗА СОЛИДАРНОСТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО КООРДИНИРАНЕ НА ОЦЕНКИТЕ НА РИСКА И ПЛАНОВЕТЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ НЕПРЕДВИДЕНИ СИТУАЦИИ И ЗАЩИТА НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Първостепенен приоритет за ЕС е да се гарантира, че чрез възможно най-добрата подготовка и планиране се подобрява устойчивостта на внезапни нарушения на енергийните доставки, че стратегическите инфраструктури са защитени и най-уязвимите държави членки се подпомагат съвместно.

2.1. Запаси от нефт

Държавите членки са задължени да създадат и поддържат минимален запас от нефт и нефтопродукти и това ще намали риска от нарушения на доставките⁵. Текущите наличности отговарят на потреблението за около 120 дни, което е доста над изисквания минимален запас за 90 дни. Освен това задължението на ЕС за поддържане на запаси е в съответствие и свързано със задължението по отношение на запасите на нефт, разработено съгласно Международната агенция по енергетика (МАЕ). Тези инструменти доказаха своята адекватност и ефективност. Гаранцията, че не е вероятно да възникне физически недостиг на доставките, е основен елемент, допринасящ за успокояване на пазарните колебания на цените в случай на криза. Поради това ЕС следва да насърчава по-нататъшното международно сътрудничество и прозрачността по отношение на запасите от нефт и нефтените пазари, особено като включва големи нови потребители като Китай и Индия.

2.2. Предотвратяване и смекчаване на рисковете от нарушения на доставките на газ

След кризите на газовите доставки през 2006 и 2009 г. ЕС засили своя капацитет за координация с цел предотвратяване и намаляване на последствията от евентуални

---

⁵ Директива 2009/119/ЕО на Съвета от 14 септември 2009 г. за налагане на задължение на държавите членки да поддържат минимални запаси от нефт и/или нефтопродукти.

нарушения на доставките на газ⁶. Инвестициите в резервна инфраструктура вече са задължителни: до 3 декември 2014 г. държавите членки трябва да бъдат в състояние да удовлетворят върхови равнища на търсене дори и в случай на нарушения в единствения и най-мощен инфраструктурен обект. В допълнение, обратните потоци трябва да функционират по всички трансгранични връзки между държави членки.

ЕС също така е по-добре подготвен за нарушения на доставките на газ. Съществуват европейски правила, които осигуряват доставки за защитените потребители (например, потребителите, които ползват газ за отопление) при тежки условия, включително при нарушения в инфраструктурата в нормални зимни условия, а държавите членки трябва да изготвят планове за готовност за действие в извънредни ситуации и планове за реагиране в извънредни ситуации. Координационната група по природния газ, в която участват държавите членки, регулаторните органи и всички заинтересовани страни, се оказва ефективна платформа за обмен на информация между експерти и координиране на действия в рамките на ЕС. Тези правила осигуряват европейска рамка, която създава доверие и осигурява солидарност, тъй като тя гарантира, че държавите членки изпълняват националните си задължения и по този начин колективно повишават сигурността на доставките.

Досегашният опит по отношение на сигурността на доставките на газ, показва, че по-нататъшното трансгранично сътрудничество ще доведе до полезни взаимодействия, например чрез разработване на оценки на риска (стрес тестове) и планове за сигурност на доставките на регионално равнище и на равнището на ЕС, чрез разработване на регулаторна рамка за газохранилища, в която се отчита стратегическото им значение за сигурността на доставките, или чрез по-точно определение за целия ЕС за „защитени клиенти“. Това ще бъде част от пълния преглед на съществуващите разпоредби и на изпълнението чрез тях на Регламента за сигурността на доставките на газ, който Комисията ще приключи преди края на 2014 г.

Освен това на международно равнище могат да се предвидят нови инструменти за сигурност на доставките с ключови стратегически партньори. Обединяването на минимална част от съществуващите запаси за извънредни обстоятелства във виртуален общ резервен капацитет, например в рамките на Международната агенция по енергетика (МАЕ), би позволило да се реагира бързо в случай на нарушения с ограничен мащаб⁷.

2.3. Защита на критичната инфраструктура

ЕС започна да разработва политика за изграждане на физическа защита на критичната инфраструктура (срещу заплахи, опасности...), част от която е енергийната инфраструктура⁸. Нарастващо внимание следва да се обърне на

---

⁶ Регламент (ЕС) № 994/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Директива 2004/67/ЕО на Съвета.

⁷ Тази възможност беше подчертана в съвместната декларация, приета на 6 май 2014 г. в Рим на срещата на министрите на енергетиката от Г-7.

⁸ Директива 2008/114/ЕО на Съвета от 8 декември 2008 г. относно установяването и означаването на европейски критични инфраструктури и оценката на необходимостта от подобряване на тяхната защита

сигурността на ИТ системите. Освен това е необходимо да се постави началото на широка дискусия относно защитата на стратегическата енергийна инфраструктура, като например системите за пренос на газ и електроенергия, които осигуряват услуга от критично значение за всички потребители. В рамките на тази дискусия следва да се разгледа контролът на стратегически инфраструктури от субекти извън ЕС, по-специално чрез държавни предприятия, национални банки или държавни инвестиционни фондове от ключови държави доставчици, чиято цел е по-скоро проникването на енергийния пазар на ЕС или затрудняването на диверсификацията, отколкото изграждането на мрежата и инфраструктурата на ЕС. Винаги, когато купувачи извън ЕС придобиват обекти на стратегическата инфраструктура, трябва да бъде гарантирано спазването на съществуващото законодателство на ЕС. Трябва също да се направи оценка на предимствата на една цялостна енергийна система, при която по подходящ начин се уравновесяват централизираното и децентрализираното производство на енергия, с цел да се създаде система, която е едновременно икономически ефикасна и устойчива в случаи на излизане от строя на отделни големи активи.

В съществуващите разпоредби за отделяне на дейностите по преноса на газ вече се предвижда механизъм, който гарантира, че операторите на преносни системи, контролирани от субекти извън ЕС, изпълняват същите задължения, както и контролираните от субекти от ЕС. Все пак неотдавнашният опит с някои оператори извън ЕС, които се стремят да избегнат спазването на законодателството на ЕС на територията на ЕС, може да наложи по-строго прилагане и възможно засилване на приложимите правила на равнище ЕС и на равнище държави членки. В този контекст спазването на правилата на вътрешния пазар на ЕС, особено по отношение на обществените поръчки, също трябва да бъде гарантирано.

2.4. Механизъм за солидарност между държавите членки

Солидарността, която е отличителна характеристика на ЕС, изисква практическа помощ за онези държави членки, които са най-уязвими за тежки нарушения на енергийните доставки. Поради това следва да се организира и да се подлага на редовни прегледи подходящо планиране на действията при непредвидени ситуации въз основа на стрес тестове на енергийните системи и на дискусии с националните органи и промишлеността, с цел да се гарантират в рамките на ЕС минимални равнища на алтернативни доставки на гориво за допълване на запасите, предвидени за извънредни ситуации. С оглед на настоящите събития, непосредственият фокус следва да падне върху държавите членки по източната граница на ЕС. Когато е уместно, страните кандидатки и потенциални кандидатки може да бъдат асоциирани към тези механизми.

Ключови действия

Комисията ще:

- прегледа съществуващите механизми за гарантиране на сигурността на енергийните доставки и ще предложи мерки за тяхното укрепване, когато е необходимо, наред с мерки за защита на стратегическите енергийни инфраструктури и правилен баланс между централизирани и децентрализирани активи.
- предложи на държавите членки и промишлеността нови механизми за координация и планове за извънредни ситуации при доставките на енергия

на държави при нужда въз основа на оценки на рисковете („стрес тестове“ на енергийната сигурност). Непосредственият фокус следва да падне върху всички държави членки по източната граница на ЕС.

3. НАМАЛЯВАНЕ НА ТЪРСЕНЕТО НА ЕНЕРГИЯ

Намаляването на търсенето на енергия е един от най-ефективните инструменти на ЕС за намаляване на външната енергийна зависимост и излагането на резки скокове на цените. Настоящата ситуация прави още по-наложително постигането на предварително съгласуваната цел от 20 % в областта на енергийната ефективност на ЕС, което ще означава икономии на първична енергия в размер на 371 млн. тона нефтен еквивалент (Mtoe) през 2020 г. в сравнение с прогнозите. Тези икономии могат да бъдат постигнати, ако мерките, предвидени в съответното законодателство, се изпълняват стриктно и без забавяния. По-конкретно става въпрос за Директивата за енергийната ефективност („ДЕЕ“) и Директивата за енергийните характеристики на сградите („ДЕХС“).

Постигането на значителни икономии на енергия е възможно само ако приоритетните сектори са ясно установени и е мобилизиран лесно достъпен инвестиционен капитал. Потреблението на енергия в сградите, което представлява 40 % от общото потребление на енергия в ЕС и една трета от потреблението на природен газ⁹, би могло да бъде намалено с до три четвърти, ако се ускори обновяването на сградите. Подобренията в районните топлофикационни и охладителни системи също могат да имат значителен принос. Промислеността консумира около една четвърт от природния газ, използван в ЕС, и е налице значителен потенциал за подобряване на енергийната ефективност в следствие на укрепването на системата за търговия с емисии, както е предложено от Европейската комисия в рамката в областта на климата и енергетиката за 2030 г.¹⁰

С цел да се привлекат допълнителни инвестиции от частния сектор, на който е отредена ключова роля, в европейските структурни и иновационни (ЕСИ) фондове са заделени¹¹ най-малко 27 млрд. EUR специално за инвестиции за постигането на икономика с ниска въглеродна интензивност, включително за енергийната ефективност. Текущият анализ на програмирането на тези фондове от страна на държавите членки показва, че действителният размер на тези инвестиции ще се увеличи до над 36 млрд. EUR. Финансови инструменти, създадени със средствата на ЕСИ фондовете¹², могат да привлекат допълнителни частни капиталови инвестиции, докато новите бизнес модели на дружествата за енергийни услуги (ДЕУ) могат да доведат до икономии в енергийната система.

Ключови действия

⁹ Главно за отопление на помещения и топла вода за битови нужди.

¹⁰ Съобщение на Комисията „Цени и разходи за електроенергия в Европа“, стр. 11.

¹¹ Минимум 12 %, 15 % или 20 % от предвидения на национално равнище бюджет от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) трябва да бъдат инвестирани в подкрепа на преминаването към икономика с ниска въглеродна интензивност във всички сектори съответно в по-слабо развитите региони, регионите в преход и в по-развитите региони на ЕС. Ако Кохезионният фонд (КФ) се използва за такива инвестиции, делът нараства до 15 % за по-слабо развитите региони.

¹² Например, „заемът за обновяване“ е стандартизиран завършен инструмент, основан на модел за заем с подялба на риска.

Държавите членки следва:

- да ускорят мерките за постигане на целта за енергийна ефективност до 2020 г., като се съсредоточат върху отоплението и изолацията, по-специално в сградите и промишлеността, и по-специално чрез:
  - амбициозно прилагане на ДЕЕ и ДЕХС,
  - засилена регулаторна и публичната финансова подкрепа с цел ускоряване на темпа на обновяване на сгради и подобряване и въвеждане на районни топлофикационни системи,
  - насърчаване на енергийните услуги и удовлетворяване на търсенето въз основа на нови технологии, за които финансовата подкрепа от ЕС, по-специално от ЕСИ фондовете, може да допълни националните схеми за финансиране;
  - ускорено прилагане на планове за действие за устойчива енергия, представени от общините, участващи в Конвента на кметовете,
  - насърчаване на енергийната ефективност в промишлеността чрез укрепване на СТЕ на ЕС.

Комисията ще:

- преразгледа ДЕЕ това лято, за да оцени напредъка към постигането на целта за енергийна ефективност до 2020 г. и да посочи как енергийната ефективност може да даде своя принос към рамката за 2030 г. в областта на политиката за климата и енергетиката;
- набележи ясни приоритетни сектори (в областта на сградния фонд, транспорта и промишлеността), в които в средносрочен до дългосрочен план може да се подобри енергийната ефективност, в това число и в държавите членки, които са най-уязвими при нарушения на доставките;
- очертае оставащите препятствия пред енергийно-ефективните технологии и развитието на реален пазар на услуги за енергийна ефективност и ще предложи начини за тяхното преодоляване чрез законодателни мерки;
- преразгледа директивите за екопроектиране и за енергийно етикетирание въз основа на натрупания опит, с цел да гарантира по-ефективното намаляване на потреблението на енергия и другите въздействия на продуктите върху околната среда.

4. ИЗГРАЖДАНЕ НА ДОБРЕ ФУНКЦИОНИРАЩ И НАПЪЛНО ИНТЕГРИРАН ВЪТРЕШЕН ПАЗАР

Европейският вътрешен енергиен пазар е ключов фактор за енергийната сигурност и същевременно механизмът, чрез който тя може да бъде постигната по ефективен спрямо разходите начин. Правителствените интервенции, които засягат тази пазарна рамка, като например националните решения относно енергията от възобновяеми източници или целите за ефективност, решенията в подкрепа на инвестиции в производството на ядрена енергия (или за извеждане от експлоатация на ядрени електроцентрали), или решенията за подпомагане на ключови инфраструктурни проекти (например „Северен поток“, „Южен поток“ или балтийският терминал за ВПГ), трябва да бъдат разгледани на европейско и/или регионално равнище, за да се гарантира, че решенията в една държава членка не

подкопават сигурността на доставките в друга държава членка. Съществуват различни инструменти на равнище ЕС за изпълнението на такива проекти в съответствие с достиженията на правото и по координиран начин (законодателството в областта на вътрешния пазар, насоките за ТЕМ-Е, контролът на държавните помощи). За една действително европейска стратегия за енергийна сигурност е необходимо използването на инструменти за правоприлагане да се предшества от стратегически разисквания на равнище ЕС, а не само на национално равнище.

4.1. Подобряване на работата на вътрешния пазар за електроенергия и газ

С третия пакет относно вътрешния енергиен пазар се установява рамката, в която трябва да се развива Европейският вътрешен пазар. Съгласно споразумението на държавните и правителствените ръководители вътрешният пазар следва да бъде осъществен до 2014 г. Налице са положителни тенденции, но все още предстои много работа.

Положителни резултати бяха постигнати в областта на регионалната пазарна интеграция. Конкурентоспособните и ликвидни пазари предоставят инструменти за ефективно хеджиране срещу злоупотреби на отделни доставчици с пазарна или политическа мощ. Добре развитите схеми за търговия с емисии и ликвидните „спот“ пазари могат да предложат ефективни краткосрочни решения в случай на нарушения на доставките, какъвто вече е случаят при нефта или въглищата. Същата сигурност може да бъде постигната за природния газ и електроенергията, при условие че са налице капацитет и мрежи за пренос на газ и електроенергия, така че доставките да се прехвърлят от едно място на друго.

Регионалният подход е и ще продължи да бъде от решаващо значение за интеграцията на европейския енергиен пазар по отношение на трансграничната търговия, както и за сигурността на доставките (включително механизми за изграждане на капацитет¹³, ако е необходимо). Северните страни (Финландия, Швеция, Дания и Норвегия) дадоха пример в електроенергийния сектор с ранната интеграция на своите пазари в системата NordPool. Аналогично, Петстранният форум в северозападна Европа (включващ Франция, Германия, Белгия, Нидерландия, Люксембург и Австрия) даде началото на новаторски интеграционни проекти както в електроенергийния, така и в газовия сектор. Операторите на преносни мрежи и регулаторите също предприеха решителни стъпки към свързване на пазарите на електроенергия в редица области¹⁴. В газовия сектор подобен ефект бе постигнат чрез създаването на платформата PRISMA през 2013 г., където свързани мрежови капацитети в мрежите на 28 ОПС, отговарящи за 70 % от пренасянния в Европа газ, се търгуват на търг по прозрачен и единен начин.

Въпреки това разработването на конкурентни и добре интегрирани пазари в балтийските държави и в югоизточната част на Европа изостава, лишавайки тези региони от предимствата на свързаната с това сигурност на доставките. Необходими са целенасочени подходи, които да ускорят развитието на

---

¹³ Съобщение на Комисията „Постигане на вътрешния пазар на електроенергия и извличане на максимални ползи от публичната намеса“, С (2013)7243.

¹⁴ Отличен пример за такова регионално сътрудничество е създаването в началото на 2014 г. от операторите на електроенергийни мрежи и енергийни борси от шестнадесет държави членки, на т.нар. „свързване на пазарите с един ден изпреварване“.

инфраструктурата от критично значение (вж. точка 4.2), както и създаването на регионални газоразпределителни възли в тези региони.

Правилното прилагане на мрежовите кодекси за газовия сектор ще подобри значително енергийната сигурност, като укрепи открития и недискриминиращ достъп до преносни системи, за да може природният газ да се движи свободно и гъвкаво в целия ЕС.

В допълнение, антитръстовите правила и правилата за контрол на сливанията трябва и занапред да се прилагат строго, тъй като те гарантират, че сигурността на доставките на ЕС няма да бъде намалена чрез антиконкурентно поведение или антиконкурентна консолидация или вертикална интеграция на енергийните дружества.

4.2. Ускоряване на изграждането на ключови междусистемни връзки

Един наистина интегриран и конкурентоспособен вътрешен енергиен пазар се нуждае не само от обща регулаторна рамка, но също и от значително развитие на инфраструктурата за пренос на енергия, по-специално трансгранични междусистемни връзки между държавите членки. Комисията смята, че са необходими около 200 млрд. EUR до 2020 г. в това отношение, но че понастоящем пазарът може да набере едва около половината от тази сума.

Регламентът относно насоките за трансевропейските енергийни мрежи и Механизмът за свързване на Европа (МСЕ) са създадени с цел идентифициране и гарантиране на своевременното изпълнение на ключовите проекти, от които се нуждае Европа в 12 приоритетни коридора и тематични области. Първият списък на проекти от общ интерес (ПОИ) на Съюза беше приет през 2013 г. Сега основната цел на политиката на ЕС в областта на инфраструктурата е да се гарантира навременното изпълнение на ПОИ. Освен от рационализираните процедури по издаване на разрешения постигането на тази цел ще бъде подпомогнато и от бюджета с 5,8 млрд. EUR по МСЕ. Средствата по МСЕ представляват само около 3 % от инвестициите в размер на 200 млрд. EUR, необходими до 2020 г., но те могат да мобилизират други фондове чрез използване на финансови инструменти. За да изиграе своята роля, Механизмът за свързване на Европа трябва да бъде насочен към няколко проекта от критично значение и да бъде съчетан с усилия на регулаторите за финансиране на част от инфраструктурата чрез мрежовите тарифи, както и с използването от държавите членки на европейските структурни и инвестиционни фондове, когато е уместно. При издаването на разрешения и изпълнението на проекти следва да се обърне надлежно внимание на съществуващото екологично законодателство и насоки на ЕС¹⁵, за да се гарантира екологична устойчивост и да се осигурят подкрепата и приемането на проекта от обществеността.

27 проекта в областта на природния газ и 6 в областта на електроенергетиката бяха определени като критични за енергийната сигурност на ЕС в краткосрочен и средносрочен план (ориентиран списък в приложение 2), тъй като се очаква тяхното изпълнение да увеличи възможностите за диверсифициране на доставките

и солидарността в най-уязвимите части на Европа. Около половината от тези проекти следва да са завършили до 2017 г., докато датите за пускане в експлоатация на останалите проекти са до 2020 г. По-голямата част от тези критични проекти се намират в Източна Европа и в Югозападна Европа. Разходите за тези проекти възлизат на около 17 млрд. EUR. Критичните ПОИ са главно широкомащабни проекти, с изключение на няколко терминала за ВПГ и проекти за съхранение, и са сложни по своята същност и уязвими за закъснения. Следователно за ускоряването на тяхното изпълнение се изисква повече от подкрепа по МСЕ в началния етап. Поради това Комисията възнамерява да засили подкрепата си за такива критично важни проекти, като събере заедно техните организатори, за да обсъдят техническите възможности за ускоряване на изпълнението на проектите, и националните регулаторни органи (НРО), за да се споразумеят относно трансграничното разпределяне на разходите и финансирането, както и съответните министерства, за да се гарантира силна политическа подкрепа както за първата, така и за втората от горепосочените инициативи.

В заключенията на Европейския съвет от март 2014 г. се призова за: *„бързо прилагане на всички мерки, насочени към изпълнение на целта за постигане на равнище на междусистемните връзки, отговарящо на най-малко 10 % от инсталираните мощности за производство на електроенергия за всички държави членки“*. В момента средното равнище на междусистемна свързаност е около 8 %. Като отчита важността на междусистемните връзки за засилване на сигурността на доставките и необходимостта от улесняване на трансграничната търговия, Европейската комисия предлага да се увеличи целта за междусистемната свързаност от понастоящем 10 % на 15 % до 2030 г., като същевременно се вземат под внимание разходите и потенциалът на търговския обмен в съответните региони.

4.3. Европейският пазар на нефт

Русия е един от основните доставчици на нефт в ЕС, като този нефт се рафинира в последствие в ЕС и някои рафинерии са оптимизирани за тези видове нефт. Капацитетът на рафинериите е достатъчен, за да се удовлетвори напълно търсенето на нефтопродукти, но ЕС същевременно е нетен износител на бензин и нетен вносител на дизелово гориво, основно от Русия и САЩ. Взаимозависимостта между ЕС, САЩ и Русия по отношение на нефта, наличието на нефтени запаси и способността за търговия с нефт и транспорт на нефт в световен мащаб, означава, че няма непосредствена заплаха за ЕС във връзка с доставките на нефт. Съществуват обаче проблеми, които трябва да бъдат наблюдавани отблизо и които изискват по-стратегическа координация на политиката на ЕС в областта на нефта:

- зависимостта на рафинерийната промишленост на ЕС от руския нефт;
- засилената концентрация в руската нефтена промишленост, както и нарастващият дял на капацитетите за рафиниране в ЕС, които са собственост на руски нефтени дружества;
- потреблението на рафинирани продукти в транспорта.

Секторът на рафинирането в ЕС трябва да се справи със значителни предизвикателства, за да продължи да бъде конкурентоспособен, както показва намаляването на капацитета за рафиниране и увеличаването на чуждестранните инвестиции, по-специално от руски дружества, което води до увеличаване на

зависимостта от руския нефт. За Европа е важно да поддържа конкурентоспособен капацитет за рафиниране, за да избегне прекомерната зависимост от вноса на рафинирани нефтопродукти и да бъде в състояние да обработва запасите от нефт с достатъчна гъвкавост¹⁶.

В дългосрочен план зависимостта на ЕС в областта на нефта, по-специално в областта на транспорта, трябва да бъде намалена. Комисията определи поредица от мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и потреблението на транспортни горива, включително и стратегия за алтернативните горива^{17,18}.

Ключови действия

Държавите членки следва:

- да засилят регионалното сътрудничество помежду си в области, в които междусистемните връзки, споразуменията за балансиране, механизмите за разпределяне на капацитетите и пазарната интеграция допринасят за енергийната сигурност;
- да завършат транспонирането на законодателството за вътрешния енергиен пазар до края на 2014 г., както е предвидено, по-специално по отношение на правилата за демонополизирание, обратните потоци и достъпа до съоръжения за съхранение на газ.
- да засилят дискусиите относно директивата за енергийното данъчно облагане с цел намаляване на данъчните стимули за дизелово гориво и възстановяване на баланса между капацитета на рафинериите и потреблението на нефтопродукти в ЕС. Следва да се разгледа също и въпросът за благоприятното данъчно облагане на алтернативните горива, по-специално на горивата от възобновяеми източници.
- да увеличат усилията по изпълнението на одобрената наскоро директива за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива.

Операторите на преносни системи трябва:

- да ускорят прилагането на мрежовите кодекси за газ и електроенергия.

Комисията ще:

- ускори процедурите за разглеждане на нарушения, свързани със законодателството за вътрешния пазар, където това е необходимо;
- си сътрудничи с държавите членки, за да гарантира бързото изпълнение на всички проекти от общ интерес и на другите мерки за постигане на целта за междусистемна свързаност от най-малко 10 % от наличния производствен капацитет за електроенергия във всички държави членки до 2020 г. и от 15 % до 2030 г. Тя ще координира всички налични финансови средства от Общността, включително МСЕ, ЕСИ фондовете и финансирането от Европейската инвестиционна банка, с цел да се ускори изграждането на

¹⁶ По-специално, като се вземат предвид резултатите от текущите „проверки на годността“ в сектора.

¹⁷ Бяла книга за транспорта от 2011 г. „Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство — към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите“, COM(2011) 144 окончателен.

¹⁸ COM (2013) 17 окончателен.

ключови междусистемни връзки и свързаната с тях национална и регионална инфраструктура;

- разгледа в сътрудничество с държавите членки и техните национални регулаторни органи какви мерки могат да се предприемат за ускоряване на подходящи схеми за ТГРР¹⁹ на проектите от критично значение, посочени в приложение 2, и всички мерки, които могат да доведат до тяхното завършване през следващите две до три години;
- обсъди с промишлеността и държавите членки как да се разнообразят доставките за европейските рафинерии, с цел да се намали зависимостта от Русия;
- следва активна търговска програма, която осигурява достъп до експортните пазари на нефт и ограничава практиките, които нарушават търговията, като насърчава засилването на търговската дисциплина във връзка с енергопотреблението и осигурява на адекватно налагане на търговска дисциплина, когато е уместно;
- определи стратегически активи в нефтената верига на стойността и координирано действие, с цел да гарантира консолидирането на капацитет на рафинериите в ЕС по начин, който подобрява диверсификацията на енергетиката на ЕС;
- си сътрудничи с МАЕ при наблюдението на нефтената верига на стойността и за да гарантира насърчаването на прозрачността относно данните за потоците, инвестициите и собствеността.

5. УВЕЛИЧАВАНЕ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕНЕРГИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Съюзът може да намали своята зависимост от определени доставчици и горива чрез максимално използване на местните източници на енергия.

5.1. Увеличаване производството на енергия в Европейския съюз

През последните две десетилетия местното производство на енергия в Европейския съюз спадаше непрекъснато²⁰ въпреки увеличаването на производството на енергия от възобновяеми източници. Възможно е обаче тази тенденция да бъде забавена в средносрочен план чрез по-нататъшно увеличаване на използването на възобновяеми енергийни източници, ядрена енергия, както и устойчивото производство на конкурентоспособни изкопаеми горива, когато е избран такъв вариант.

Енергия от възобновяеми източници

Спестените разходи от внос на горива поради увеличаване на използването на енергия от възобновяеми източници възлизат на най-малко 30 млрд. EUR годишно. Оценява се, че през 2012 г. енергията от възобновяеми източници е възлизала на

---

¹⁹ Трансгранично разпределяне на разходите.

14,1 % от окончателното потребление на енергия в ЕС и би следвало да се постигне целта от 20 % до 2020 г. За периода след 2020 г. Комисията предложи да се увеличи делът на енергията от възобновяеми източници най-малко на 27 % до 2030 г.

Съществува значителен рентабилен потенциал чрез използването на електроенергия и енергия за отопление от възобновяеми източници да бъде намалена допълнително употребата на природен газ в редица сектори до края на настоящото десетилетие. По-специално, преминаването към местни възобновяеми източници за отопление може да замести значителни количества вносни горива. В съответствие със своите национални планове за енергия от възобновяеми източници държавите членки вече планират да прибавят допълнителни 29 милиона тона нефтен еквивалент (Mtoe) от възобновяеми отоплителни източници и още 39 Mtoe от възобновяеми енергийни източници между 2012 и 2020 г. Финансовата подкрепа за тези планове може да бъде фокусирана в началния период, като се използват националните фондове и ЕСИ фондовете, съгласувани с подкрепата от ЕИБ и международните финансови институции. Като и при инфраструктурата, по-голямата част от инвестициите в тази област следва да постъпи от частния сектор.

Енергията от възобновяеми източници е удовлетворяващ всички участници вариант, но съществува загриженост по отношение на разходите и въздействието върху функционирането на вътрешния пазар. С намаляването на технологичните разходи много възобновяеми енергийни източници стават все по-конкурентоспособни и готови да се включат на пазара (напр. разположени на сушата инсталации за добив на вятърна енергия). Тяхната широкомащабна интеграция ще се нуждае от по-интелигентни енергийни мрежи и нови решения за съхранение на енергия. Може би ще се наложи да бъдат разгледани и механизми за изграждане на мощности на регионално равнище²¹. Новите насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетиката през 2014—2020 г. също ще насърчат по-ефикасното постигане на националните цели за 2020 г. в областта на енергията от възобновяеми източници.

Въглеродороди и чисти въглища

Експлоатацията на конвенционалните източници на нефт и газ в Европа както в традиционните райони на производство (напр. Северно море), така и в новооткритите области (напр. Източното Средиземноморие, Черно море), следва да се осъществява в пълно съответствие със законодателството в областта на околната среда и енергията, включително с новата директива за безопасността на нефтодобивните и газодобивните дейности в морски райони²². Производството на нефт и газ от неконвенционални източници в Европа, и особено на шистов газ, би могло частично да компенсира намаляването на конвенционалното производство на газ²³, ако въпросите, свързани с приемането на технологията от обществеността и нейното въздействие върху околната среда, намерят подходящо решение²⁴. В

---

²¹ Съобщение на Комисията „Постигане на вътрешния пазар на електроенергия и извличане на максимални ползи от публичната намеса“, С(2013)7243.

²² 2013/30/ЕС.

²³ Проучване на JRC относно добива на газ от неконвенционални източници и неговото потенциално въздействие на енергийния пазар в ЕС (EUR25305EN).

²⁴ Съобщение и препоръка на Комисията относно проучването и добива в ЕС на въглеродороди (като например шистов газ) с използване на хидравлично разбиване с големи водни количества в ЕС (COM(2014)23 final и Препоръка 2014/70/ЕС от 22 януари 2014 г.).

момента в някои държави членки се провеждат първи проучвателни дейности. Необходим е по-точен преглед на неконвенционалните запаси (икономически възстановими ресурси), за да се даде възможност за евентуално производство в търговски мащаб.

Както вътрешното производство, така и потреблението на въглища в ЕС са намалели през последните две десетилетия. Въпреки това каменните и лигнитните въглища все още имат значителен дял в производството на електроенергия в редица държави членки и дял от около 27 % на равнището на ЕС. Въпреки че понастоящем ЕС внася приблизително 40 % от своите твърди горива, те се набавят на добре функциониращ и диверсифициран световен пазар, осигуряващ сигурна основа за вноса на Съюза. Предвид емисиите на CO₂ на каменните и лигнитни въглища те имат дългосрочно бъдеще в ЕС само ако се прилага улавяне и съхранение на въглерод (УСВ). УСВ предлага също потенциал за по-нататъшно подобряване на добива на газ и нефт, който в противен случай би останал нереализиран. Поради това, като се има предвид доста ограничено разпространение на УСВ към днешна дата, следва да се положат допълнителни усилия в областта на научните изследвания, развойната дейност и внедряването, за да се извлекат всички ползи от тази технология.

Ключови действия

Държавите членки следва:

- да продължат разработването на нови възобновяеми енергийни източници, за да се постигне целта за 2020 г. в контекста на пазарния подход;
- да поставят началото на „европеизация“ на поддържащите системи за енергия от възобновяеми източници чрез подобрена координация на националните схеми за подпомагане;
- да ускорят подмяната на горивата в сектора на отоплението, конкретно чрез технологии за отопление с възобновяеми източници;
- да гарантират стабилни национални регулаторни рамки за насърчаване на възобновяемите енергийни източници и да премахнат административните пречки;
- да улеснят достъпа до финансиране за проекти за енергия от възобновяеми източници на всички равнища (в голям и малък мащаб) чрез съгласувана инициатива на Европейската инвестиционна банка и националните инвестиционни банки, като се възползват от помощта на ЕСИ фондовете, когато е приложимо;
- да използват въглеводороди и чисти въглища, когато е избран такъв вариант, като отчитат приоритетите на декарбонизацията;
- да рационализират националните административни процедури за проекти за въглеводороди, включително чрез извършване на стратегически оценки на въздействието и въвеждане на обслужване на едно гише за процедурите по издаване на разрешения в съответствие с ръководните документи на Комисията за рационализиране на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда за енергийната инфраструктура и проектите от общ

интерес, както и процедурите за ОВОС при широкомащабни трансгранични проекти²⁵;

- да оценят потенциала на неконвенционалните източници на въглеродороди при пълно зачитане на Препоръка 2014/70/ЕС, за да се гарантира прилагането на най-високите стандарти за опазване на околната среда;
- да подкрепят демонстрационни проекти за улавяне и съхранение на въглерод, особено такива, съфинансирани от програмата NER 300 и Европейската енергийна програма за икономическо възстановяване, като например проекта ROAD.

Комисията ще:

- създаде европейската научна и технологична мрежа за добив на въглеродороди от неконвенционални източници;
- организира обмен на информация между държавите членки, съответните промишлени отрасли и неправителствените организации в областта на опазването на околната среда, с цел да бъдат изготвени справочни документи за най-добрите налични техники (НДНТ) за проучване и производство на въглеродороди (BREF);
- гарантира пълното прилагане и преразглеждане на Директивата за UCSB и ще вземе решение относно втория кръг на финансирането по програмата NER 300;
- насърчава развитието на технологии за енергия от възобновяеми източници и търговията в рамките на многостранни и двустранни преговори.

6. ПО-НАТАТЪШНО РАЗВИТИЕ НА ЕНЕРГИЙНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ

Настоящият план за намаляване на енергийната зависимост на ЕС изисква значителни промени в енергийната система в средносрочен и дългосрочен план, които не биха могли да настъпят, ако не се даде силен тласък на разработването на нови енергийни технологии. Тези нови технологии са необходими за по-нататъшното намаляване на потреблението на първична енергия, за разнообразяването и консолидирането на вариантите за енергийни доставки (външни и местни), както и за оптимизирането на енергийната мрежова инфраструктура, за да се извлекат всички ползи от тази диверсификация.

Новите технологии могат да осигурят ефикасни и рентабилни решения за подобряване на ефективността на сградите и местните системи за отопление, да предоставят нови решения за съхранение на енергия и за оптимизиране на управлението на мрежи.

За да се постигне това са необходими значителни инвестиции от страна на ЕС и държавите членки в научните изследвания и иновациите в областта на енергетиката. Внедряването на широк набор от нови енергийни технологии ще бъде от съществено значение, за да се гарантира, че достатъчен брой от тях ефективно ще достигнат до пазара, позволявайки на държавите членки да осъществят съответно избраните от тях варианти за енергиен микс.

---

²⁵ http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf и <http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/Transboundary%20EIA%20Guide.pdf>

Тези инвестиции трябва да обхващат цялата верига на технологични доставки, от материалите (включително суровини от ключово значение) до промишленото производство, за да се гарантира, че при намаляването на зависимостта на ЕС от вноса на енергия не се увеличава неговата зависимост от чуждестранни технологии. В крайна сметка подобна стратегия може да бъде приложена само ако тя е неразделна част от политиката на Съюза за научните изследвания и иновациите в областта на енергетиката.

С цел да се постигне максимално въздействие на тези инвестиции, трябва да се увеличи координацията между самите държави членки, както и между държавите членки и Комисията. В допълнение, особено за внедряването на широкомащабни демонстрационни инсталации, от съществено значение ще бъдат финансовите инструменти за привличане на повече инвестиции от страна на промишлеността, например чрез Европейската инвестиционна банка.

Ключово действие

Комисията ще:

- включи енергийната сигурност в изпълнението на приоритетите на рамковата програма „Хоризонт 2020“ за научни изследвания и иновации (2014—2020 г.) и ще се погрижи предстоящата интегрирана пътна карта на стратегическия план за енергийни технологии да е в съответствие с Европейската стратегия за енергийна сигурност.

7. ДИВЕРСИФИЦИРАНЕ НА ВЪНШНИТЕ ДОСТАВКИ И СВЪРЗАНАТА С ТОВА ИНФРАСТРУКТУРА

7.1. Газ

Вносът представлява около 70 % от потреблението на газ в Европейския съюз, но се очаква²⁶ да остане стабилен до 2020 г., а след това да се увеличи леко и да достигне около 340—350 млрд. куб. м. до 2025—2030 г. През 2013 г. 39 % от обемите внесен газ постъпиха от Русия, 33 % — от Норвегия и 22 % — от Северна Африка (Алжир и Либия). Делът на другите източници е малък и достигна около 4 %. Вносът на ВПГ от тези и други страни (напр. Катар, Нигерия) се увеличи и достигна до около 20 %, но в последствие спадна до около 15 % поради по-високите цени в Азия.

Достъпът до по-разнообразни източници на природен газ е приоритет наред със запазването на значителни обеми внос от надеждни доставчици в структурата на доставките. ВПГ ще продължи да бъде основен потенциален източник на диверсификация и неговото значение ще нараства в следващите години. Нови доставки на ВПГ от Северна Америка, Австралия, Катар и от новооткрити находища в Източна Африка вероятно ще увеличат обема и ликвидността на световните пазари на ВПГ. Очаква се първата инсталация за втечняване по източното крайбрежие на САЩ с капацитет от около 24 млрд. куб. м./година да влезе в действие в между 2015 и 2017 г. Разработват се много други проекти. Очаква се по-голямата част от обемите да е насочена към азиатските пазари, но някои европейски дружества вече преговарят за доставки с производители на ВПГ

²⁶ Тенденции в ЕС до 2050 г. при емисиите на ПГ в енергетиката и в транспорта — референтен сценарий за 2013 г., Европейска комисия.

от САЩ. Това развитие следва да бъде подпомогнато посредством адекватно отразяване на приоритетите във външната политика на ЕС, по-конкретно в продължаващите преговори за трансатлантическо партньорство в областта на търговията и инвестициите (ТПТИ). Потенциал за нарастване на добив има както в Норвегия (до 116 млрд. куб. м. през 2018 г. при равнище от 106 млрд. куб. м./година понастоящем), така и в Северна Африка (с потенциално огромни непроучени или неизползвани въглеводородни ресурси и предимството на географската близост). Съюзът следва да подобри вътрешните връзки, за да гарантира, че газовите доставки на тези доставчици достигат до всички регионални пазари в съответствие със съществуващите цели за междусистемните връзки.

Освен укрепването на отношенията ни със съществуващите доставчици, цел на политиката на ЕС следва да бъде осигуряването на достъп до нови източници. Осъществяването на южния коридор и набелязаните проекти от общ интерес е важен елемент в това отношение, тъй като подготвя почвата за доставки от Каспийския регион и региони отвъд него. Провеждането на активна програма за търговия в този регион е изключително важно за осигуряването на достъп до пазара, но също и за разработването на критичната инфраструктура, чиято жизнеспособност зависи от достъпа до достатъчен обем за износ. На първия етап се очаква до 2020 г. 10 млрд. куб. м./година природен газ, произведен в Азербайджан, да достигне до европейския пазар чрез южния газов коридор. Освен това този нов газопровод е от жизненоважно значение за осигуряване на връзка с Близкия изток. Планираната понастоящем инфраструктура в Турция би могла да поеме до 25 млрд. куб. м./година, предназначени за Европейския пазар. В дългосрочна перспектива други страни, като например Туркменистан, Ирак и Иран, ако бъдат изпълнени условията за премахване на санкциите, също могат да допринесат значително за разширяването на южния газов коридор. Последователната и целенасочена външна политика по отношение на тези страни ще бъде от жизненоважно значение. Освен това ЕС следва да се ангажира в активен политически и търговски диалог със северноафриканските и източносредиземноморските партньори, по-специално с оглед на създаването на Средиземноморски газоразпределителен възел в южната част на Европа.

Всичко това ще бъде възможно само ако се предоставят инфраструктурни капацитети за внос и големи количества газ бъдат пуснати в продажба на приемлива цена. Ще бъде необходимо подходящо сътрудничеството на равнището на ЕС и държавите членки (вж. раздел 4).

7.2. Уран и ядрено гориво

Произведената в ядрени електроцентрали електроенергия представлява надежден източник на електричество за покриване на основните нужди, който не предизвиква емисии и играе важна роля за енергийната сигурност. Относителната стойност на ядреното гориво е с незначителен дял в общите производствени разходи на електроенергията в сравнение с електроцентралите на въглища или газ, а разходите за уран са само малка част от общите разходи за производство на ядрено гориво. Световният пазар за доставки на уран е стабилен и диверсифициран, но все пак ЕС е изцяло зависим от външни доставки. Има само няколко предприятия в света, които са в състояние да превръщат уран в гориво за ядрените реактори, но промишлеността на ЕС има водеща позиция по цялата технологична верига, включително при обогатяването и преработката на отработено ядрено гориво.

Ядрената безопасност е абсолютен приоритет за ЕС. ЕС следва да продължи да играе ролята на пионер и архитект на ядрената безопасност на международно равнище. Поради това е важно да се ускори приемането на изменената директива относно ядрената безопасност, с която се укрепва независимостта на регулаторните органи в областта на ядрената енергетика, като се предоставя информация на обществеността и се предвиждат редовни партньорски проверки.

Русия обаче е основен конкурент в производство на ядрено гориво и предлага интегрирани пакети за инвестиции в цялата ядрена верига. Поради това следва да се обърне специално внимание на инвестициите в новите ядрени централи, изградени в ЕС, които използват технологии, разработени извън ЕС, за да се гарантира, че доставките на ядрено гориво за тези инсталации няма да зависят единствено от Русия. Възможността за диверсификация на доставките на гориво трябва да бъде условие за всяка нова инвестиция и това следва да се гарантира посредством Агенцията за снабдяване към Евратом. Освен това за всички оператори на инсталации е необходим общ диверсифициран портфейл за доставки на гориво.

Ключови действия

Комисията и държавите членки следва съвместно:

- да увеличат прозрачността на равнище ЕС относно сигурността на доставките на газ и да проучат как може предоставянето на информация за цените в рамките на съществуващите механизми за докладване, като например данните на Евростат и наблюдението на пазара от Комисията, да бъде допълнително развито;
- да подпомогнат развитието и по-нататъшното разширяване на инфраструктурата за доставки на газ от Норвегия, южния газов коридор, както и от средиземноморския газоразпределителен възел;
- да създадат на равнището на ЕС система за наблюдение на сигурността на енергийните доставки въз основа на годишни доклади на Европейската комисия до Европейския съвет и Европейския парламент;
- да ускорят приемането на изменената директива относно ядрената безопасност;
- да си сътрудничат с цел диверсифициране на снабдяването с ядрено гориво, когато това е необходимо.

Комисията ще:

- осъществява активна търговска програма, която осигурява достъп до износа на природен газ/ВПП и ограничава практиките, които нарушават търговията, като насърчава засилването на търговската дисциплина във връзка с енергопотреблението и осигурява адекватно налагане на търговска дисциплина, когато е уместно;
- се стреми към премахване на съществуващите забрани за износ, наложени на трети държави;
- взема предвид систематично диверсификацията на доставките на гориво в своята оценка на нови инвестиционни проекти в ядрената енергетика и нови проекти за споразумения или договори с трети държави.

8. ПОДОБРЯВАНЕ НА КООРДИНАЦИЯТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ПОЛИТИКИ И ВЪЗПРИЕМАНЕ НА ЕДИННИ ПОЗИЦИИ ВЪВ ВЪНШНАТА ЕНЕРГИЙНА ПОЛИТИКА

Много от описаните по-горе мерки обслужват един и същ основен приоритет: необходимостта държавите членки да координират по-добре важни решенията в областта на енергийната политика. Ясно е, че решенията относно енергийния микс са национален прерогатив, но нарастващото интегриране на енергийната инфраструктура и пазари, общата зависимост от външни доставчици, необходимостта да се гарантира солидарността във време на криза — всичко това предполага, че основните политически решения в областта на енергетиката следва да бъдат обсъдени със съседните държави. Същото важи и за външното измерение на енергийната политика на ЕС^{27, 28}.

Комисията приветства призивите на някои държави членки за създаване на енергиен съюз. Тя подкрепя създаването на механизъм, който ще даде възможност на държавите членки да се информират взаимно за всички важни решения, свързани с техния енергиен микс, преди те да са били приети и подробно обсъдени, така че в рамките на националния процес на вземане на решения да бъдат взети предвид евентуалните коментари.

Европейският съюз има принципен интерес към стабилни, прозрачни, ликвидни и основаващи се на правила международни енергийни пазари. ЕС следва да разработи съгласувани и координирани послания в международните организации и форуми. Едно сродно политическо действие е координираното насърчаване на устойчиви енергийни технологии в целия свят, но най-вече в нововъзникващите икономики, които се очаква да имат най-голям дял в нарастването на търсенето на енергия в следващите десетилетия. Такава инициатива не само е в съответствие с общите цели на ЕС в областта на околната среда и климата, но може да има също така въздействие върху пазарите на традиционни изкопаеми горива, като намали търсенето и подобри ликвидността.

По отношение на нашите по-близки съседи нашата цел трябва да продължи да бъде включването на всички партньори на всички равнища, за да се даде възможност за тяхната по-тясна интеграция в енергийния пазар на ЕС. Енергийната общност, която цели разширяване на обхвата на достиженията на правото на ЕС в областта на енергетиката към държавите, обект на политиката за разширяване и политиката за съседство, трябва да бъде допълнително укрепена в светлината на проблемите на ЕС в областта на сигурността на доставките. Това следва да се постигне чрез насърчаване на реформите в енергийния сектор в участващите държави, като същевременно се подкрепя модернизацията на техните енергийни системи и пълното им интегриране в регулаторната рамка на ЕС в областта на енергетиката. Освен това институционалната рамка на енергийната общност следва да се засили в краткосрочен и средносрочен план с цел укрепване на механизмите за правоприлагане.

---

²⁷ Доклад на Комисията за изпълнението на Съобщението относно сигурността на енергийните доставки и международното сътрудничество и на заключенията на Съвета по енергетика от ноември 2011 г. [COM(2013) 638].

²⁸ Доклад на Съвета „Последващи действия след Европейския съвет от 22 май 2013 г.: преглед на напредъка по отношение на външното измерение на енергийната политика на ЕС“, приет на 12 декември 2013 г.

Необходимо е систематично да се прилагат инструменти на външната политика, като например последователното включване на енергийните въпроси в политическия диалог, по-специално в срещи на високо равнище със стратегически партньори. Ще бъде предприет преглед на диалога по въпросите на енергетиката на равнище ЕС с основните държави доставчици. Неотдавнашната съвместна декларация на срещата на енергийните министри на Г-7 в Рим е добър модел за нашето засилено сътрудничество с ключови партньори. Необходимо е също така да се гарантира съгласуваност с външните аспекти на други секторни политики, които биха могли да допринесат за повишаване на енергийната сигурност, по-специално със стратегическото планиране на инструментите на ЕС за външна помощ. Европейската служба за външна дейност играе важна роля за интегрирането на енергийните въпроси във външната политика на ЕС и за координацията с министерствата на външните работи на държавите членки.

Освен това споразуменията на държави членки с трети държави в областта на енергетиката следва да бъдат в пълно съответствие със законодателството на ЕС и с политиката на ЕС за сигурност на доставките. За тази цел Комисията и държавите членки следва да се възползват напълно от Решение 994/2012/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за създаване на механизъм за обмен на информация във връзка с междуправителствени споразумения между държавите членки и трети държави в областта на енергетиката. Това се отнася особено до възможността за разработване на стандартни разпоредби и искане на съдействието на Комисията при преговори. Освен това, в светлината на неотдавнашния опит, държавите членки и съответните дружества трябва да информират Комисията, колкото е възможно по-рано преди сключване на междуправителствени споразумения, имащи потенциално въздействие върху сигурността на енергийните доставки и вариантите за диверсифициране, и да потърсят съдействие от Комисията по време на преговорите. Това изисква преразглеждане на Решение № 994/2012/ЕС.

Особено важна е областта на природния газ, където повишаването на ангажираността на ЕС по отношение на потенциалните държави доставчици ще проправи пътя за търговски сделки, без да това да застрашава по-нататъшното развитие на конкурентоспособен вътрешен пазар на ЕС. Освен това в някои случаи обединяването на търсенето би подобрило позицията на ЕС при договарянето на по-изгодни условия.

По отношение на съвместното закупуване на природен газ се дава пример с „механизма за колективни покупки“ на Агенцията за снабдяване към Евратом. Тъй като понастоящем на пазара на уран няма риск за сигурността на доставките, този механизъм предоставя пълна свобода на търговските партньори да договарят своите операции. Подписването на договорите и от Агенцията за снабдяване към Евратом само потвърждава, че няма риск за сигурността на доставките. В случай че даден договор би застрашил сигурността на доставките, Агенцията си запазва правото да възрази срещу него. Въз основа на уведомленията и друга получена информация Агенцията за доставки към Евратом също повишава прозрачността на пазара на ядрено гориво, като публикува периодични доклади.

Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, ще прецени дали за природния газ може да бъде разработена процедура, която да допринесе за повишаване на прозрачността на пазара, както и за отчитане на енергийните потребности в областта на сигурността. В допълнение може да се оцени

въвеждането на доброволни механизми за обединяване на търсенето, които биха подобрили позицията на европейските купувачи при договарянето на по-изгодни условия. Тези варианти ще трябва да бъдат внимателно разработени и изпълнени, за да се гарантира съвместимостта им със законодателството на ЕС и търговското право. Когато е уместно, страните кандидатки и потенциални кандидатки може да бъдат асоциирани към тези механизми.

Ключови действия

Комисията ще:

- осигури изпълнението на мерките, определени в нейното съобщение от септември 2011 г. относно външната енергийна политика;
- оцени вариантите за механизми за доброволно обединяване на търсенето, които биха подобрили позицията на европейските купувачи при договарянето на по-изгодни условия в съответствие с правилата на законодателството на ЕС и търговското право;
- насърчи чрез ЕСВД по-систематичното използване на инструменти на външната политика в подкрепа на външните цели на енергийната политика, а също така ще засили сближаването между целите на енергетиката и тези на външната политика;
- преразгледа Решение 994/2012/ЕС за създаване на механизъм за обмен на информация във връзка с междуправителствени споразумения между държавите членки и трети държави в областта на енергетиката.

Държавите членки следва:

- да се информират взаимно за важни национални решения в енергийната политика преди приемането им, като се възползват напълно от съществуващите форуми, председателствани от Комисията;
- да гарантират ранното информиране на Комисията преди започването на преговори за междуправителствени споразумения, имащи потенциално въздействие върху сигурността на енергийните доставки, и да включат Комисията в преговорите. Това би гарантирало, че споразуменията се сключват в пълно съответствие с правото на Съюза.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В последните няколко години беше постигнат голям напредък по отношение повишаването на енергийната сигурност на Европа. Въпреки тези постижения Европа продължава да е уязвима за енергийни сътресения. Поради това в Европейската стратегия за енергийна сигурност се определят редица конкретни мерки за укрепване на устойчивостта на Европа и намаляване на нейната зависимост от вноса на енергия.

Енергийната сигурност на Съюза е неразделна част от рамката за 2030 г. за политиките в областта на климата и енергетиката и следва да бъде одобрена съвместно от Европейския съвет. Преминването към конкурентоспособна икономика с ниска въглеродна интензивност ще намали използването на вносни изкопаеми горива, като намали търсенето на енергия и даде възможност за използване на възобновяеми и други местни източници на енергия.

В краткосрочен план

1. За идващата зима Съюзът трябва да подобри своята подготвеност за случаи на нарушения на енергийните доставки. Съществуващите европейски механизми за реагиране в непредвидени ситуации, както и механизми за солидарност следва да бъдат подсилени въз основа на оценки на риска (стрес тестове на енергийната сигурност), координирани от Комисията, заедно с държавите членки, регулаторите, операторите на преносни мрежи и енергийните оператори, с цел да се повиши устойчивостта. Съюзът трябва също да работи заедно с международните си партньори по разработването на нови механизми за солидарност в областта на природния газ и използването на съоръжения за съхраняване на газ.
2. При нови инвестиции в инфраструктурата, извършвани от доставчици в доминиращо положение, трябва да се спазват всички правила на вътрешния пазар и конкуренцията. По-конкретно, проектът „Южен поток“ следва да бъде преустановен, докато не бъде гарантирано неговото пълно съответствие със законодателството на ЕС, и да бъде отново оценен в светлината на приоритетите на ЕС в областта на енергийната сигурност.
3. Съюзът следва да работи в тясно сътрудничество със своите съседи и партньори в рамките на Енергийната общност, особено с Украйна и Молдова, за подобряване на енергийната сигурност. В това отношение трябва да бъде приветствано сключеното неотдавна споразумение за обратни потоци между Словашката република и Украйна.

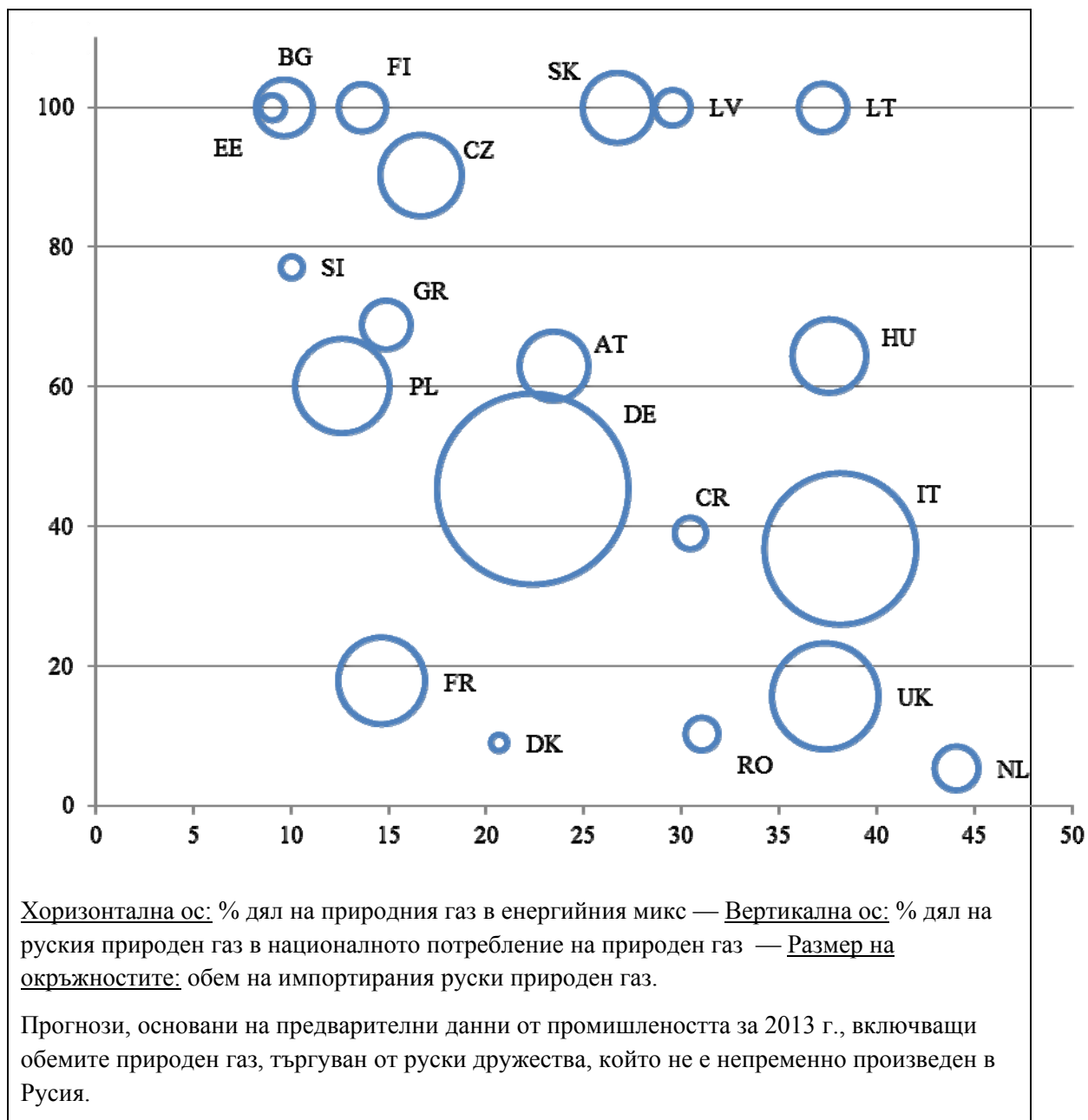
В средносрочен и дългосрочен план

4. В Европа трябва да се постигне по-добро функциониране и по-голяма степен на интеграция на енергийния пазар. Следва да се ускорят приоритетните проекти, за да се обединят съществуващите енергийни острови и да се гарантира изпълнението на съществуваща цел за свързване с междусистемни връзки на поне 10 % от инсталираните мощности за производство на електроенергия до 2020 г. До 2030 г. държавите членки трябва по план да постигнат целта за междусистемно свързване на 15 % от мощностите.
5. Съюзът трябва да намали своята външна зависимост от определени доставчици, като диверсифицира своите енергийни източници, доставчици и трасета. По-специално, следва да се работи за укрепване на партньорството с Норвегия, ускоряване на южния газов коридор и насърчаване на изграждането на нов газоразпределителен възел в Южна Европа.
6. Енергийната сигурност и преходът към икономика с ниска въглеродна интензивност следва да бъдат приоритети на прилагането на финансовите инструменти на ЕС за периода 2014—2020 г., по-специално с помощта на Европейския фонд за регионално развитие и Механизма за свързване на Европа, „Хоризонт 2020“ и Европейския инструмент за съседство и партньорство. Те следва също така да бъдат водеща цел при използването на инструментите за външни действия на ЕС, като например механизма за инвестиции по линия на добросъседството, инвестиционния механизъм за Западните Балкани, Европейската инвестиционна банка и на Европейската банка за възстановяване и развитие.
7. Необходима е по-тясна координация на националните енергийни политики, за да се намери убедителен отговор на предизвикателството, което представлява енергийната сигурност. Избраните на национално равнище варианти по

отношение на енергийния микс и енергийната инфраструктура засягат други държави членки, както и Съюза като цяло. Държавите членки трябва по-добре да информират другите държави членки и Комисията, когато определят своите дългосрочни стратегии в областта на енергийната политика и подготвят междуправителствени споразумения с трети държави. Необходими са допълнителни усилия, за да се гарантира по-добро взаимодействие между енергийните цели и външна политика и да се заеме единна позиция спрямо нашите партньори.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ЗАВИСИМОСТ ОТ ДОСТАВКИТЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ ОТ РУСИЯ

**ПРИЛОЖЕНИЕ 2: СЪСТОЯНИЕ НА КЛЮЧОВИ ЗА СИГУРНОСТТА НА ДОСТАВКИТЕ
ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ**

Проекти в областта на природния газ

А Краткосрочни проекти (2014—2016 г.)			
#	Наименование на проекта	Подробни данни	Срок за приключване
Балтийски пазар на природен газ			
1	Литва: плавателен съд за ВПГ	Плавателен съд (не е ПОИ). Състояние: в процес на строителство	В края на 2014 г.
2	Модернизиране на тръбопровода Клайпеда—Киена	Увеличаване на капацитета на тръбопровода, свързващ Клайпеда с междусистемната връзка Литва—Латвия. Състояние: ОВОС и инженерното проектиране	2017 г.
Варианти относно природния газ в Централна и Югоизточна Европа			
1	Полша: терминал за ВПГ	Терминал в Швиноуйшче и свързващ тръбопровод (не е ПОИ предвид етапа, на развитие). Състояние: в процес на строителство	В края на 2014 г.
2	Системна връзка Гърция—България	Нова междусистемна връзка за подпомагане на диверсификацията и за доставка в България на газ от находището Шах Дениз. Състояние: издаване на разрешения, оценка на въздействието върху околната среда (2 години закъснение)	2016 г.
3	Обратен поток Гърция—България	Постоянен обратен поток през съществуващата междусистемна връзка (като алтернатива/допълнение към междусистемната връзка Гърция-България). Състояние: предварително проучване на осъществимостта	2014 г.
4	България: модернизиране на капацитетите за съхранение	Увеличаване на капацитета за съхранение край Чирен; Състояние: предварително проучване на осъществимостта	2017 г.
5	Обратен поток Унгария—Хърватия	Обратен поток, позволяващ прехвърляне на газ от Хърватия към Унгария. Състояние: проучване на осъществимостта	2015 г.
6	Обратен поток Унгария—Румъния	Проект, позволяващ прехвърляне на газ от Румъния към Унгария.	2016 г.

		Състояние: проучване на осъществимостта	
7	Междусистемна връзка България—Сърбия	Нова междусистемна връзка, подпомагаща сигурността на доставките в България и Сърбия. Състояние: ОВОС, избиране на маршрут, финансиране (достъпът до финансиране е обвързан с отделянето на Srbijagas)	2016 г.
8	Междусистемна връзка Словакия—Унгария	Нов двупосочен тръбопровод. Състояние: строителство	2015 г.
Б Средносрочни проекти (2017—2020 г.)			
#	Наименование на проекта	Подробни данни	Срок за приключване
Балтийски пазар на природен газ			
1	Междусистемна връзка Полша—Литва	Нов двупосочен тръбопровод (GIPL), който ще прекрати изолацията на балтийските държави. Състояние: проучване на осъществимостта/предварителен технически проект (ПТП)	2019 г.
2	Междусистемна връзка Финландия—Естония	Нов двупосочен морски тръбопровод („Balticconnector“). Състояние: предварително проучване на осъществимостта/издаване на разрешения	2019 г.
3	Балтийски терминал за ВПГ	Нов терминал за ВПГ, за чието местоположение предстои бъде взето решение (Естония/Финландия). Състояние: предварително проучване на осъществимостта, издаване на разрешения	2017 г.
4	Междусистемна връзка Латвия—Литва	Модернизиране на съществуващата междусистемна връзка (включително на компресорната станция). Състояние: предварително проучване на осъществимостта	2020 г.
Осигуряване на възможност за прехвърляне на газ от Испания в северна посока			
1	Междусистемна връзка Испания—Франция „Midcat“	Изграждане на нова междусистемна връзка (включително компресор), за да се	Предстои да бъде определен

		даде възможност за двупосочни потоци ²⁹ между Франция и Испания. Състояние: проучване на осъществимостта	
Варианти за клъстери за природен газ в Централна и Югоизточна Европа			
1	Междусистемна връзка Полша—Чехия	Нов двупосочен тръбопровод между Чешката република и Полша. Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП, издаване на разрешения (Чехия)	2019 г.
2	Междусистемна връзка Полша—Словакия ³⁰	Нов двупосочен тръбопровод между Словакия и Полша. Състояние: окончателно решение за инвестиране през 2014 г.	2019 г.
3	Полша: 3 вътрешни тръбопровода и компресорна станция	Необходимо е подсилване на вътрешните връзки, свързващи входните точки по границите на Балтийския регион с междусистемните връзки Полша—Словакия и Полша—Чехия. Състояние: предварително проучване на осъществимостта	2016—2018 г.
4	TANAP (Турция—Гърция)	Трансанадолски тръбопровод за природен газ, пренасящ каспийски газ в ЕС през Турция и отварящ южния газов коридор. Състояние: проучване на осъществимостта/окончателно решение за инвестиране	2019 г.
5	TAP (Гърция—Албания—Италия)	Участък от южния газов коридор в границите на ЕС. Пряка връзка към TANAP. Състояние: издаване на разрешения	2019 г.
6	IAP (Албания—Македония—Хърватия)	Нова междусистемна връзка, част от балканския газов пръстен, свързана с TAP. Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП	2020 г.
7	Терминал за ВПГ в Хърватия	Нов терминал за ВПГ в Крък, поддържащ сигурността на доставките и диверсификацията в региона. Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП (финансови въпроси)	2019 г.

²⁹ Поток от Испания към Франция в случай на криза при доставките за Западна/Централна Европа. Поток от Франция към Испания за компенсиране на по-високите цени на природния газ в Испания. Връзката „Artère du Rhône“ също трябва да бъде подсилена

³⁰ Тези две междусистемни връзки (Полша—Чехия, Полша—Словакия) ще позволят пренос между Балтийския и Адриатическия регион. Освен това така би могъл да бъде транспортиран и газ от Германия, Нидерландия и Норвегия и по този начин като цяло да се увеличи значително сигурността на доставките в Източна и Югоизточна Европа.

8	България: вътрешна система	Обновяване и разширяване на транспортната система, необходима за регионалната интеграция. Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП	2017 г. (предстои да бъде определен)
9	Румъния: вътрешна система и обратен поток към Украйна	Интеграция на румънската транзитна и преносна система и обратен поток към Украйна. Състояние: проучване на осъществимостта (въпросите на регулирането при обратния поток)	Предстои да бъде определен
10	Гърция: компресорна станция	Компресорна станция в Кипи, която прави възможна връзката TANAP—TAP. Състояние: издаване на разрешения	2019 г.
11	Гърция: терминал за ВПГ в Александруполис	Нов терминал за ВПГ в Северна Гърция. Състояние: издаване на разрешения	2016 г. ³¹
12	Гърция: егейски терминал за ВПГ	Нов плаващ терминал за ВПГ в залива Кавала. Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП, издаване на разрешения	2016 г. ³²

Проекти за в областта на електроенергетиката

А Краткосрочни проекти (2014—2016 г.)			
#	Наименование на проекта	Подробни данни	Срок за приключване
Прекратяване на изолацията на Балтийския регион			
1	Nordbalt 1&2	Междусистемни връзки Швеция—Литва (не е ПОИ). Състояние: в процес на строителство	2015 г.
2	Междусистемна връзка Литва—Полша	Изграждане на нова междусистемна връзка и постояннотокови („гръб в гръб“) преобразователни станции; следващият етап е плануван за 2020 г.; във връзка с това е необходимо подсилване на системата в Полша. Състояние: в процес на строителство	2015 г. (първи етап)
Б Средносрочни проекти (2017—2020 г.)			
#	Наименование на проекта	Подробни данни	Срок за приключване
Прекратяване на изолацията на Балтийския регион			

³¹ Информацията е предоставена от организаторите на проекта, но започването на дейност може разумно да се очаква след 2017 г.

³² Пак там.

1	Вътрешни линии в Латвия и Швеция	Увеличаване на капацитета на междусистемната връзка Латвия—Швеция (Nordbalt). Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП	2019 г.
2	Междусистемна връзка Естония—Латвия	Междусистемна връзка и необходимото за това подсилване на системата в Естония. Състояние: проучване на осъществимостта/ПТП	2020 г.
3	Синхронизиране на Естония, Латвия и Литва с мрежите в континентална Европа	Синхронизиране на системите в балтийските държави. Състояние: проучване на осъществимостта	2020 г. (предстои да бъде определен)
Прекратяване на изолацията на Иберийския регион			
1	Междусистемна връзка Франция — Испания	Подводна високоволтова система с постоянен ток, свързваща Франция и Испания между Аквитания (Франция) и Страната на баските (Испания)	2020 г. (предстои да бъде определен)